

ORIENTERINGSSAK

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
22.06.2023

Sak:

Budsjett- og økonomirapport per 1. tertial 2023

Bakgrunn

Denne orienteringssaken er en intern økonomirapport for UiT Norges arktiske universitet. Rapporten tar for seg hovedtrekk i økonomien per 1. tertial. Vedlegg 1 gir en utvidet gjennomgang av regnskap, budsjett og avsetninger, mens vedlegg 2 gir en kort økonomistatus per enhet/fakultet. Vedlegg 3 inneholder en begrepsliste med definisjoner av sentrale begreper som benyttes i økonomirapporteringen. Ledelseskomentarer og resultat- og balanserapport fra avlevert regnskap følger med denne rapporten (vedlegg 4 og 5).

Kostnader og merforbruk er i tabeller presentert med negativt fortegn.

Hovedtrekk i økonomien

	Godkjent		Godkjent
	Regnskap T1	Budsjett T1	årsbudsjett
	2023	2023	2023
Resultat	-23,4	-82,3	-99,9

Tabell 1 – Sammenstilling regnskap og budsjett. Tall i mill. kroner. Merforbruk fremgår med negativt fortegn.

Resultat per 1. tertial – lavere merforbruk enn budsjettet

Regnskapet per 1. tertial 2023 viser et merforbruk på -23,4 millioner kroner¹ mot et budsjettresultat for samme periode på -82,3 mill. kroner. Regnskapet på tilsvarende tidspunkt i fjor viste et merforbruk på -75,6 mill. kroner. Tabell 1 i vedlegg 2 viser hvordan merforbruket på -23,4 mill. kroner fordeler seg på de ulike enhetene ved UiT.

Årsaken til at resultatet er bedre enn budsjettet er sammensatt. Det skyldes i stor grad lavere investeringer og andre driftskostnader, altså et lavere aktivitetsnivå, enn hva budsjettet per tertial legger opp til. Et lavere aktivitetsnivå i perioden kan skyldes en forskyvning i aktivitet fra 1. tertial til senere perioder. Erfaringsmessig preges 1. tertial av lavere aktivitet og kostnader enn 2. og 3. tertial. På den andre siden kan resultatet per 1. tertial indikere at arbeid med å tilpasse aktivitetsnivået til strammere økonomiske rammer er påbegynt. I løpet av 1. tertial er det ikke avdekket nye vesentlige økonomiske forhold som krever særskilt oppfølging ved enhetene.

¹ Inkludert i resultatet per 1. tertial 2023 er en kjent feil på -14 mill. med negativ resultateffekt knyttet til forpliktelser for påløpt, ikke utbetalt lønn. Feilen oppsto som følge av forhold hos Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), og er omtalt nærmere i ledelseskomentarene i vedlegg 4.

Godkjent årsbudsjett 2023 – isolert merforbruk på 100 mill. som finansieres av avsetninger

Universitetsstyret vedtok i styresak S 3/23 den 2.2.2023 en fordeling av budsjetttrammer for 2023 på 3 807 mill. kroner, noe som samsvarer med beløpet som UiT mottar fra Kunnskapsdepartementet. Det godkjente årsbudsjettet som framgår av tabell 1 er hentet fra økonomisystemet, og er ikke direkte knyttet til universitetsstyrets vedtak om budsjettfordeling for 2023. Dette fordi enheter kan ha ubenyttede tildelinger fra tidligere år som benyttes i tillegg til de fordelte budsjetttrammene for 2023. Når det budsjetteres med bruk av slike midler, i tillegg til årets rammer, viser budsjettet kostnader som overstiger årets ramme, og et merforbruk for året isolert.

Det godkjente årsbudsjettet for UiT for 2023 viser et merforbruk på -100 mill. kroner som finansieres med midler fra tidligere år (avsetninger). Dersom aktiviteten går som planlagt vil det innebære en nedgang i avsetninger på omtrent 116 mill. kroner, fra 227 ved årets begynnelse, til 111 mill. kroner ved utgangen av året². Basert på det godkjente budsjettet vil 99 av disse være tiltenkt investeringsformål eller i ulik grad være øremerket. Det er da 12 mill. kroner i ubrukte midler som kan overføres til 2024 til å dekke eventuelle fremtidige merforbruk knyttet til den ordinære driften.

Bevilgningsøkonomien (BEV):

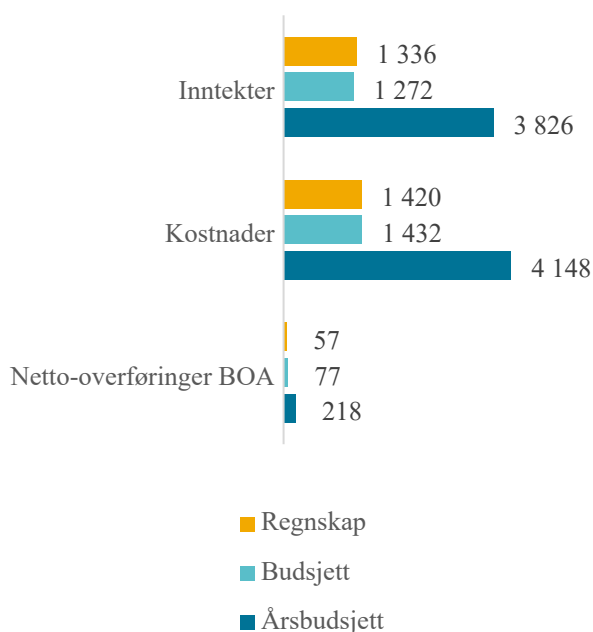
Inntekter i regnskapet er 1 336 mill. kroner, og 64 mill. kroner høyere enn planlagt. Kostnader i regnskapet er 1 420 mill. kroner og 0,8 % lavere enn planlagt.

Netto-overføringer fra BOA utgjør 57 mill. kroner hittil i 2023, og er lavere enn planlagt. Netto-overføringer fra BOA skal bidra til å styrke bevilgningsøkonomien³.

På inntektssiden viser regnskapet høyere inntekter enn budsjett hovedsakelig grunnet lavere aktivitet og viderefordeling av midler fra sentralt ledd og ut til enheter enn planlagt (lavere reduksjoner i inntekter enn budsjettet forutsetter)⁴. På kostnadssiden er budsjettavviket på 0,8 % og UiT som helhet er i stor grad i henhold til budsjett.

For netto-overføringer fra BOA er det vanskelig å peke på enkeltforhold som forklaring på at regnskapet gir lavere uttelling enn budsjett, men et lavere aktivitetsnivå i BOA enn planlagt er trolig hovedgrunnen. Videre kan høyere egenfinansiering enn planlagt, korrigeringer fra tidligere år og andre forhold være utslagsgivende.

For ytterligere gjennomgang av bevilgningsøkonomien, se vedlegg 1.

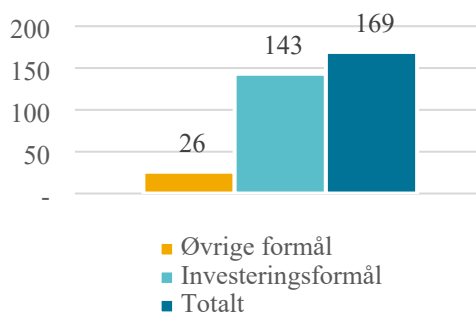
² Reduksjon av avsetninger i året overstiger budsjettert årsresultat på -100 mill. kroner grunnet bruk av supplerende tildelinger som ikke har resultateffekt og dermed ikke inngår i årsresultat.

³ For definisjon av netto-overføringer BOA se begrepsliste i vedlegg 3.

⁴ Se utvidet budsjett- og økonomirapport, vedlegg 2, og vedlegg 4, ledelseskommmentarer for mer utdypende forklaring.

Avsetninger i bevilgningsøkonomien:

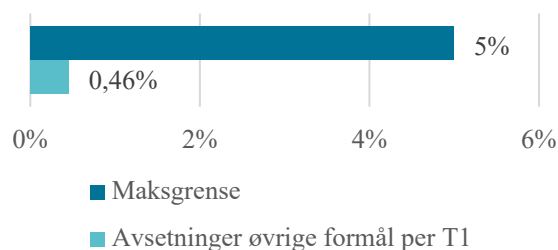
Av totale avsetninger i bevilgningsøkonomien er 143 mill. kroner knyttet til investeringsformål som er forankret i UiTs investeringsplan. Avsetninger til øvrige formål utgjør 26 mill. kroner.

Per 1. tertial er avsetningene til øvrige formål på 0,5 % og innenfor maksgrensen på 5 %. Basert på resultatet per 1. tertial og de godkjente årsbudsjettene vil UiT høyst sannsynlig være innenfor maksgrensen ved årets slutt.

Det har vært en nedbygging av avsetninger de siste årene, og UiT har derfor fokus på denne utviklingen. Tabell 1 i vedlegg 2, økonomistatus per enhet, viser at det er store variasjoner mellom enheter. Enkelte enheter har brukt mer enn tildelte midler og har såkalte negative avsetninger. Forholdene og tiltak knyttet til disse enhetene omtales under rektors vurdering.

Avsetningsnivå øvrige formål per T1

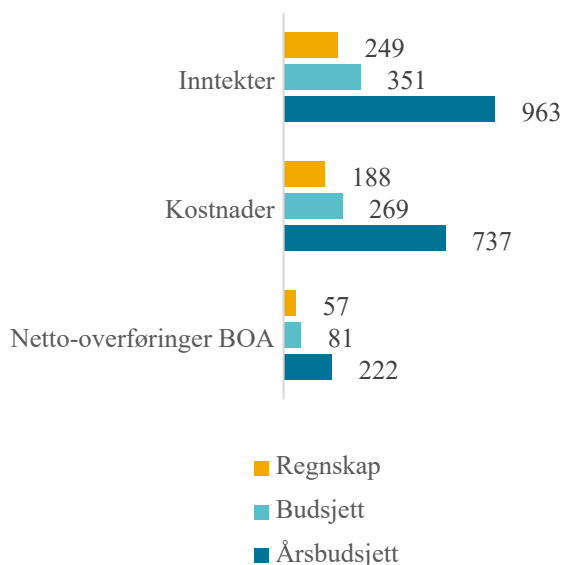

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA):

Inntektene fra BOA hittil i 2023 er på 249 mill. kroner og omtrent 30 % bak budsjett. Inntekter føres i takt med aktivitet (kostnader) og kostnadene er følgelig også omtrent 30 % lavere enn planlagt. Dette tyder på et lavere aktivitetsnivå enn planlagt. Som nevnt over har netto-overføringer fra BOA styrket bevilgningsøkonomien med 57 mill. kroner hittil i 2023.

Erfaringsmessig tar aktiviteten seg opp i løpet av høsten, men erfaring tilsier også en tendens til noe ambisiøs budsjettering knyttet til BOA-aktiviteten.

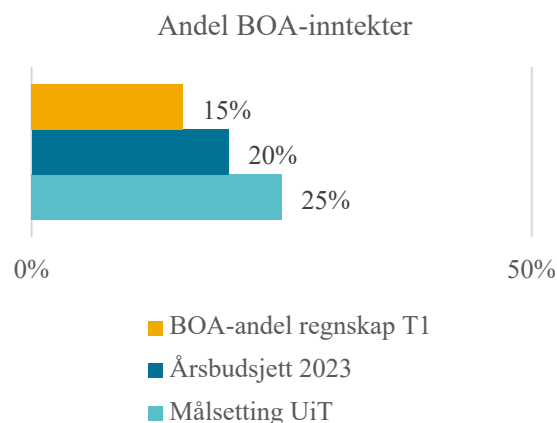
Økt fokus og mer utstrakt bruk av funksjonalitet i de nye løsningene forventes å bedre budsjettkvaliteten på BOA-området i løpet av 2023 sammenlignet med 2022.

Andel BOA-inntekter:

Andel BOA-inntekter av totale inntekter hittil i 2023 er på 15 %, noe som er 5 % bak årsbudsjett (20 %), men på nivå med samme tidspunkt tidligere år⁵.

Erfaringsmessig øker andelen BOA-inntekter i løpet av året grunnet høyere aktivitetsnivå i 2. og 3. tertial sammenlignet med 1. tertial. Prosess knyttet til å operasjonalisere måltallet på 25 % for institusjonen skal etter planen ferdigstilles i løpet av høsten. Dette arbeidet, kombinert med virkemidler gjennom UiT Talent forventes å bidra positivt på BOA-andelen i årene som kommer.

Rektors vurdering

Økonomistyringen ved UiT har hittil i 2023 vært preget av å sørge for at aktivitetsnivået ved institusjonen tilpasses de økonomiske rammene. Dette fordi flere år med merforbruk, finansiert med ubrukte midler fra tidligere år, kan indikere et for høyt aktivitetsnivå som ikke er bærekraftig på lang sikt.

Rektors godkjenning av enhetenes budsjetter for 2023 har stått sentralt i dette arbeidet da budsjettet legger føringer for enhetenes aktivitetsnivå og utgjør dermed et viktig styringsverktøy. Etter universitetsstyrets endelige fordeling av budsjettrammer for 2023⁶ har det pågått en prosess sammen med enhetene for å sikre at UiTs årsbudsjett gjenspeiler et forsvarlig aktivitetsnivå på institusjonsnivå. I prosessen foretok en rekke enheter reduksjoner i kostnadsbudsjettet på til sammen om lag 80 millioner kroner. Reduksjonene knyttet seg hovedsakelig til investeringer eller kjente utsettelse i aktivitet. Enhetenes budsjetter for 2023 ble godkjent av rektor 25.5.2023, og legger opp til et merforbruk for året 2023 på -100 millioner kroner, som finansieres av avsetninger. Rektor har presisert overfor enheter at aktivitetsnivå må tilpasses fremtidige års økonomiske rammer.

I løpet av høsten vil det foretas en rekke oppdateringer basert på forhold oppstått etter godkjenningen i mai. Blant annet vil økt tildeling fra Kunnskapsdepartementet i revidert nasjonalbudsjett knyttet til pris- og lønnsvekst innarbeides på inntektssiden med tilhørende oppjustering av kostnader. Et oppdatert budsjett presenteres ved neste tertialrapportering og vil si mer om UiTs forventede årsresultat for 2023. Dersom det forventede årsresultatet innebærer en vesentlig overskridelse sammenlignet med det godkjente budsjettet, vil det bli gjennomført tiltak for å oppnå kostnadsreduksjoner i samråd med enhetene.

Flere enheter rapporterer om en utfordrende økonomisk situasjon med behov for større omstillinger, jf. vedlegg 2. Omstillingsprosesser er igangsatt, spesielt i form av gjennomgang av studieporteføljen ved UiT, men også i form av mer rettede prosesser på utvalgte enheter. I budsjettfordelingen for 2024 foreslås det å sette av midler til omstilling som skal bidra til et bærekraftig aktivitetsnivå på lengre sikt.

Tabell 1 i vedlegg 2 viser at NT-fak, BFE-fak og Avdeling for bygg og eiendom har negative avsetninger på henholdsvis -35, -106, og -20 mill. kroner per 1. tertial. De bakenforliggende forholdene som har medført negative avsetninger er hovedsakelig knyttet til studieprogram i luftfartsfag, universitetets fartøydrift og byggsaken⁷. Rektor har dialog med NT-fak og BFE-fak om disse forholdene, og enhetene har iverksatt tiltak. Negative avsetninger hos Avdeling for bygg og

⁵ Per 1. tertial: 15 % i 2020, 13 % i 2021, 15 % i 2022.

⁶ Styresak S 3/23 *Endelig fordeling av budsjett for 2023*

⁷ Forholdene er omtalt i *Budsjett- og økonomirapport per 3. tertial 2022*, OS 5/23.

eiendom knyttet til det historiske byggeprogrammet ved UiT finansieres av fremtidige økonomiske rammer i løpet av de neste 7 årene iht. tidligere vedtak i universitetsstyret.

Til sammen utgjør de negative avsetningene hos de tre enhetene 161 mill. kroner, som reduserer tilgjengelige ubrukte midler ved UiT tilsvarende. De negative avsetningene må finansieres før øvrige enheter kan benytte sine ubrukte midler fra tidligere år fullt ut. På den måten reduseres øvrige enheters økonomiske rammer indirekte av forholdene. Til tross for tildelinger for å avhjelpe situasjonen ved de aktuelle enhetene, vil disse forholdene ha innvirkning på UiTs økonomiske handlingsrom i årene fremover.

De siste årene har vært preget av større investeringsprosjekter, hvor flere ble ferdigstilt i 2022⁸. Det har ikke vært aktivitet knyttet til større investeringsprosjekter så langt i 2023, og Avdeling for bygg og eiendom har i større grad hatt fokus på vedlikehold av UiTs bygningsmasse. Planlagte investeringer er nærmere omtalt i vedlegg 4, ledelseskommmentarer.

Det å øke den ekstern finansierte aktiviteten til 25 % av UiTs totale inntekter innen utgangen av 2026 er et viktig mål for UiT. Årsbudsjettet sikter mot en andel på 20 % for 2023. I løpet av 2023 blir det arbeidet med å operasjonalisere det overordnede målet og etablere tiltak, blant annet virkemidler i UiT talent.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Odd Arne Paulsen
Saksbehandlere: Ragnhild Brenn

Vedlegg

- 1 Utvidet budsjett- og økonomirapport per 1. tertial 2023
- 2 Økonomistatus per enhet 1. tertial 2023
- 3 Begrepsliste budsjett- og økonomirapport per 1. tertial 2023
- 4 Ledelseskommmentarer 1. tertial 2023
- 5 Resultat og balanse 1. tertial 2023

⁸ Renovering av naturfagbygget og anskaffelse av nytt kystfartøy.